

Nr 22.

Ankom till riksdagens kansli den 17 april 1917 kl. 4 e. m.

*Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckt motion
om upphävande av tullen å bananer.*

(1:a avd.)

Närvarande: herrar K. G. Karlsson, Nilsson i Bonarp, Ollas A. Ericsson, Lyckholm, K. A. Nilson, Antonsson, frih. Fleming, Bäckström, Röing, Källman, Jeansson i Kalmar, Månsson, Jonsson i Hökhult, Danström, Knaust, Johansson i Uppmälby, Bergman och Uddenberg.

I en inom andra kammaren väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion (nr 28) har herr *Hellberg* i Ljungskile hemställt, »att riksdagen måtte besluta sådan ändring i tulltaxan, att tullen å bananer, färska och torkade, upphäves».

Motionen.

Bananer hänföres enligt gällande tulltaxa till frukter (av träd) och bär samt tullbehandlas i färskt tillstånd enligt rubriken 107, andra slag, ej särskilt nämnda, med tull av 10 öre för kilogram och såsom torkade enligt rubriken 115, andra slag, ej särskilt nämnda etc. med tull av 25 öre för kilogram.

*Nuvarande
tullsatser.*

1906 års tulltaxekommitté, som föreslog en höjning av den då för färska frukter gällande tullsatsen av 10 öre till 15 öre för kilogram, undantog dock härifrån bananer jämte apelsiner, citroner och pomeranser, för vilka i kommitténs förslag den gamla tullsatsen bibehölls. Avsikten med den ifrågasatta tullförhöjningen för färska frukter i allmänhet angavs vara att bereda den inhemska trädgårdsskötseln, vars målsmän hos kommittén gjort framställningar i sådant syfte, ett bättre skydd än den då gällande tullen visat sig kunna skänka mot en tidtals synnerligen skarp konkurrens. I fråga om sydfrukterna yttrade däremot kommittén,

Historik.

att, i den mån framställda krav på tullfrihet avsett dem, frågan bleve av huvudsakligen statsfinansiell innebörd. Med avseende härå hänvisade kommittén till sina i den allmänna motiveringen gjorda uttalanden angående de så kallade finanstullarna, av vilka uttalanden framgår, att dessa tullar, beträffande vilkas storlek enligt kommitténs mening andra förhållanden borde vara bestämmande än de som lagts till grund för den åt kommittén anförtrodda revisionen av tulltaxan, i allmänhet icke varit föremål för närmare granskning från kommitténs sida. Det av Kungl. Maj:t för 1910 års riksdag framlagda förslaget till tulltaxa överensstämde i nu ifrågavarande delar med vad tulltaxekommittén ifrågasatt. Bevillningsutskottet vid sistnämnda riksdag, som icke biträdde förslaget om höjning av tullsatsen för färska frukter i allmänhet, hade att yttra sig jämväl beträffande ett i motionsväg framkommet förslag, enligt vilket flere slag av sydfrukt, bland dem bananer, ävensom nötter skulle förklaras tullfria. I fråga om dessa tullar uttalade bevillningsutskottet, att de vore att anse företrädesvis såsom finanstullar. Efter att hava belyst de ifrågakomna tullarnas statsfinansiella betydelse genom uppgifter ur den officiella statistiken, av vilka framgick, att inkomsten av desamma under åren 1907 och 1908 utgjort i medeltal omkring 395,000 kronor för år, anförde utskottet:

»I betraktande ej mindre därav att det torde vara betänkligt att, särskilt under nuvarande statsfinansiella förhållanden, beröva statskassan en så pass avsevärd inkomst som tullavgifterna för nu berörda sydfrukt och nötter inbringa, än ock av den omständigheten att dessa artiklar icke äro att anse som nödvändighetsvaror för befolkningens långt övervägande flertal, finner utskottet sig icke böra tillstyrka borttagande av tullen å ifrågavarande sydfrukt och nötter.»

1910 års bevillningsutskotts betänkande och förslag i nu omfördälda del blevo av riksdagens båda kamrar godkända.

Utskottet.

Den nu lämnade redogörelsen torde hava visat, att vid frågans tidigare behandling den uppfattningen gjort sig gällande, att tullen på bananer är att anse företrädesvis såsom en finanstull. Bevillningsutskottet delar denna uppfattning.

Då 1910 års bevillningsutskott avstyrkte det då föreliggande förslaget om upphävande av tullsatserna för bananer, vissa andra sydfrukt och nötter, hade utskottet, på sätt framgår av dess ovan återgivna uttalande i denna punkt, därtill två skäl, det ena finansiellt i betraktande av den avsevärda statsinkomst, det då gällde, det andra av innebörd att de ifrågakomna varorna icke enligt utskottets mening kunde anses såsom »nödvändighetsvaror för befolkningens långt övervägande flertal».

Det förslag, som nu föreligger till bevillningsutskottets behandling,

är ur bägge de av 1910 års bevillningsutskott berörda synpunkterna av väsentligen annan innebörd än det då framlagda.

Till belysning av frågans finansiella betydelse meddelas här nedan ur Sveriges officiella statistik siffror, som utvisa för femårsperioden 1910—1914 tullinkomsterna dels för bananer dels, för jämförelses skull, för en del andra sydfruktar.

	1910 Kr.	1911 Kr.	1912 Kr.	1913 Kr.	1914 Kr.	Summa Kr.
Apelsiner	540,363	552,388	589,214	625,233	545,176	2,852,374
Citroner	70,189	74,088	81,011	84,340	82,381	392,009
Dadlar	8,432	11,322	12,110	16,378	5,323	53,565
Fikon	126,193	124,310	121,204	119,418	60,119	551,244
Vindruvor ...	163,876	153,139	203,538	187,727	155,542	863,822
						4,713,014
Bananer	92,942	89,038	101,574	114,808	112,339	510,701

Då medeltullinkomsten för importerade bananer för nämnda år sålunda utgjort endast omkring 100,000 kronor, medan den för övriga ovan upptagna sydfruktar gått upp till över 942,000 kronor, har utskottet ansett, att, därest i övrigt goda skäl tala för banantullens borttagande, den finansiella synpunkten icke bör få lägga avgörande hinder i vägen härför.

Sådana skäl synas utskottet föreligga. Den av motionären förebrogta motiveringen, till vilken utskottet tillåter sig hänvisa och vilken väsentligen är stödd på en av professorn Gunnar Andersson år 1916 utgiven bok med titel »Vårt dagliga bröd, näringsväxterna i världproduktionen» torde vara ägnad att giva gott stöd åt antagandet, att bananen kan bliva, om dess pris nedbringas, av betydelse för folknärningen i vårt land, liksom den redan synes hava blivit det såväl i Förenta staterna som delvis även i England. Det höga näringsvärde, som enligt de av professorn Andersson meddelade, i motionen intagna uppgifterna tillkommer bananen, giva den, synes det utskottet, icke blott synnerligen stora förutsättningar att bliva ett värdefullt näringsmedel utan även såtillvida en särställning bland sydfrukterna, som det icke lär kunna med tillnärmelsevis samma fog som i fråga om bananen ifrågasättas att i syfte att göra andra sydfruktar billigare i marknaden upphäva de för de senare gällande tullsatserna.

Utskottet har sålunda funnit sig böra tillstyrka riksdagen att upphäva tullen å bananer; och har utskottet tillika ansett lämpligt, att upphävandet träder i kraft snarast möjligt redan under innevarande år. I fråga om de ändringar i tulltaxan, som, vid bifall till utskottets förslag,

skulle erfordras, har utskottet begärt yttrande av generaltullstyrelsen, vars i sådant hänseende avgivna förslag utskottet i sin hemställan följt. Utskottet hemställer,

att riksdagen måtte, i anledning av motionen II: 28 av herr Hellberg i Ljungskile,

dels besluta, att tullen å bananer skall upphävas samt att nedan angivna delar av tulltaxan till följd härav skola erhålla följande avfattning:

»Fruktar (av träd) och bär:

färska eller enbart kokade, även krossade eller på annat sätt sönderdelade:

106	vindruvor och jordgubbar 1 kg. —: 50.
106 1/2	bananer fria.

— — — —

torkade:

— — — —

112	kopra, ävensom bananer fria.»
-----	-------------------------------------

dels ock i skrivelse till Kungl. Maj:t, med tillkännagivande av sitt sålunda fattade beslut, hemställa, att Kungl. Maj:t ville förordna om beslutets trädande i kraft snarast möjligt under år 1917.

Stockholm den 17 april 1917.

På bevillningsutskottets vägnar:

K. G. KARLSSON.